

În momentele cruciale ale destinului națiunii române

*Ding Chao**

Mi s-a întâmplat să învăț limba română la facultate, iar după absolvire să fiu oprit ca asistent la Catedra de română la Beijing, am avut șansa să ajung de-a lungul anilor de mai multe ori în România, țară situată între Carpați și Dunăre, „pe un picior de plai, pe o gură de rai”, să cunosc mulți oameni de excepție, personalități din domeniul învățământului și din lumea culturală românească. Operele lor bogate, epistemologic și axiologic vorbind, întâlnirile și discuțiile pe care le-am avut, ca și unele corespondențe cu ei, mi-au demonstrat în general și particular spiritualitatea poporului român, aprofundându-mi mereu cunoașterea și înțelegerea fenomenelor de istorie și cultură despre ei. De fiecare dată mi s-a deschis un alt orizont, care îmi făcea să le simt mai bine aspirațiile, să-mi îmbogățesc și să-mi înalț sufletul. Domnul Nicolae Breban este un asemenea scriitor și prieten căruia îi nutresc sentimente de admirație și stimă aleasă. Acum, când domnia-sa împlinește venerabila vârstă de 90 de ani, am marea bucurie și onoare să-i adresez, de la Beijing, de la mii de kilometri, înaltele mele omagii și cele mai bune urări!

Mi-am permis cu această ocazie să împărtășesc cu cititorul amintiri despre cele trei întâlniri ale mele cu domnia-sa.

Era spre sfârșitul lunii noiembrie al anului 2001. La invitația Asociației Scriitorilor din China, domnul Breban, în fruntea unei delegații a Uniunii Scriitorilor din România (USR), a făcut o vizită în China, iar eu am fost translator. Timp de două săptămâni, oaspeții români au vizitat orașele Beijing, Shanghai, Fuzhou și Xiamen, au

avut întâlniri cu scriitori chinezi, iar tematica convorbirilor a fost extrem de largă, de la viața literară, experiențele de creație, la piața cărților și starea de existență scriitoricească în condițiile specifice economiei de piață, de la literatura română din perioada de tranziție la rezultatele deschiderii și reformei aplicate în China. Între timp, am putut să-l cunosc îndeaproape pe acest exponent remarcabil al literaturii române contemporane. Vorbea de creația sa literară, influențată conceptual de Nietzsche, Freud și Dostoevski, de regimul vremii și schimbarea poziției lui, de la aderare la dubiu și protest, de primele inspirații și năzuințe pentru Orient rezultate din lectura în tinerețe a cărților scrise de misionari occidentali despre China. Romancierul consideră că în secolul al XX-lea atât România, cât și China au avut parte de tragedii similare și au ieșit în cele din urmă din perioada fanatismului politic, pășind pe drumul construcției economice, că ambele țări au multe puncte comune, în sensul că au renunțat la economia planificată în favoarea celei de piață, totuși, China mergea mai repede, reușind să rezolve mai multe probleme. În opinia sa, românii alcătuiesc un popor deosebit, care știe să-și păstreze tradițiile în fața unor puteri din istorie, dar când își caută aceste tradiții după „cutremurul” din secolul al XX-lea, multe din ele s-au pierdut. Spunea, într-un mod reflexiv și pătrunzător romancierul, că în tinerețe caută mereu înnoirea și auto-depășirea în creație și abia mai târziu, cu cât înaintează în vârstă cu atât își dă seama că mai importantă e misiunea scriitorului de a moșteni și a apăra valorile din cultura națională.

**Profesor universitar dr., românolog și traducător, Universitatea de Studii Străine din Beijing, vicepreședinte al Asociației de Prietenie China-România*



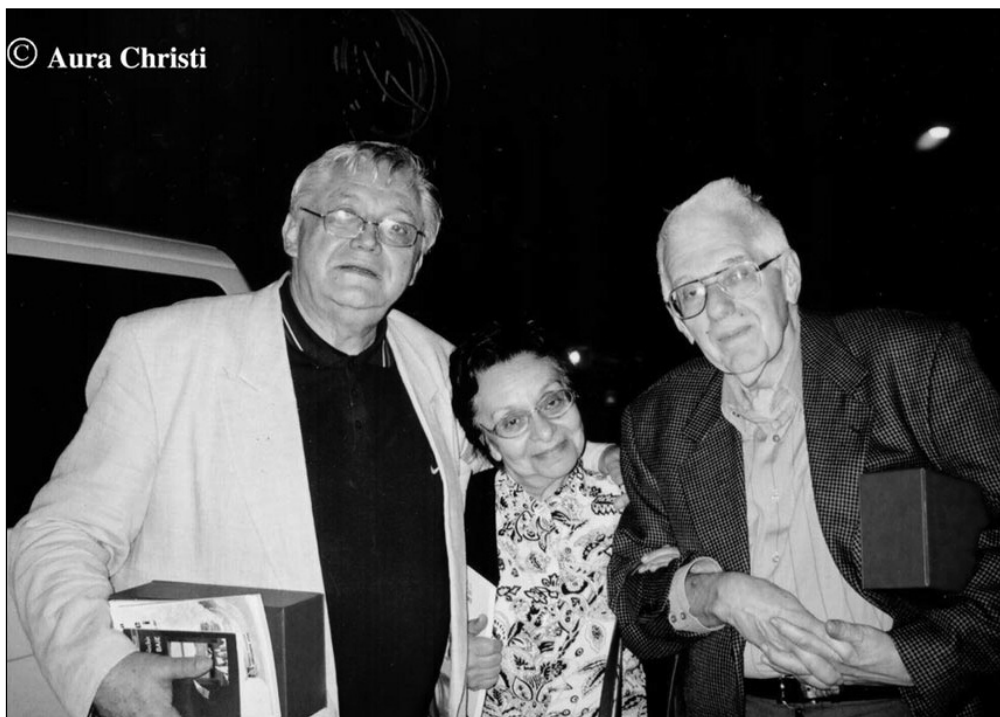
Cu părinții, Vasile și Olga Breban, și cu fratele d-sale Alexandru, răsădit de Nichita Săndel

A doua oară l-am întâlnit pe domnul Breban la începutul verii anului 2002, când o delegație a Asociației Scriitorilor din China, condusă de vicepreședintele Tinzen întorcea o vizită în România la invitația UR; și de data aceasta am fost translator. Chiar în prima zi după sosirea în București, delegația chineză a avut o întrevedere cu conducerea UR – președintele Eugen Uricaru, vicepreședintele Nicolae Breban, secretarul Ioan Flora ș.a. – la Casa Monteoru-Catargi de pe Calea Victoriei 115, sediul UR de atunci. La masa rotundă organizată s-au făcut prezentări ale celor două instituții, s-au pus multe întrebări, cei prezenți au manifestat un interes viu, iar atmosfera extrem de caldă. Seara, scriitorii chinezi au fost invitați la Hanul Manuc, la cina oferită în cinstea lor, cu vinuri și mâncăruri specifice și un program artistic popular românesc. Deși toți cei șase scriitori chinezi au fost pentru prima dată în România, s-au simțit ca acasă, datorită ospitalității gazdelor. Domnul Breban ne-a însoțit toată după-amiaza și seara, avea bună dispoziție, ne vorbea, glumea... Cu mine avea o grijă aparte, ca de părinte.

Trecuseră 14 ani până când l-am văzut a treia oară. La sfârșitul lui mai 2016, după o scurtă vizită la Universitatea „Ovidius” din Constanța, înainte de plecarea din România, am fost în treacăt pe la Târgul de carte „BOOKFEST”. Mă opream din când în când la câte un stand, în iureșul vizitatorilor, impresionat de animația

industriei editoriale și fețele luminate de toate vârstele. Deodată, m-am întâlnit față în față cu domnul Breban. Deși nu ne văzuserăm de mulți ani, ne-am recunoscut imediat din prima clipă. L-am văzut aproape neschimbat, cu aceeași voce magnetică și minte scânteietoare. N-am avut timp să stăm de vorbă pe îndelete, dar revederea neașteptată deja ne-a încântat mult și mi-a rămas întipărită în amintire.

În anul 2016, romanul *Animale bolnave* a apărut și în chineză la Huacheng Publishing House din Guangzhou. Traducătorul este domnul Lu Xianggan, doctor în istorie, cercetător științific la Academia Științelor Sociale din China, fost consultant la Social Sciences Academic Press (China). În prefața intitulată *La cumpăna umanității* acest românolog senior ne-a schițat un portret al autorului cărții: „În literatura română actuală, Nicolae Breban este un scriitor legendar – prozator, scenarist, poet, estetician, cercetător al operelor lui Nietzsche, Dostoievski și Thomas Mann, critic literar și regizor de filme – deși a trecut prin valuri politice ca de *montagnes russes*, totuși a rămas vertical, fără să se fi lăsat în voia întâmplării, dărz în apărarea credinței în democrație și dreptate socială, rezistând până la ultima linie. S-a pronunțat împotriva purificărilor politice, a subminărilor și chiar distrugerii dezvoltării sociale, economice și culturale în România sub așa-zisul pretext de «revoluție culturală». În



*Cu Ianoșii.
Fotografie de Aura Christi*

ciuda unei supravegheri stricte, și-a continuat activitatea de scriitor în spiritul valorilor estetice întoarse cu fața spre adevăr, bine și frumos și a creat o serie de cărți cu mari ecouri, unanim recunoscute și apreciate”.

Cu o activitate literară de aproape 70 de ani, domnul Nicolae Breban și opera lui au devenit deja un simbol al literaturii române. Personalitatea lui distinctă, reflecțiile profunde și inteligența, atitudinea fermă în momentele cruciale ale destinului

națiunii române, i-au adus un înalt prestigiu. Este o Carte Mare semnată cu viață, talent, creativitate și originalitate, cu demnitate și integritate morală proprii, de citit și aprofundat atent, ale cărei valori vor mai străluci cu timpul. Azi, la cea de-a 90-a aniversare a zilei sale de naștere, îi urez un sincer și cald „La mulți ani cu sănătate, viață lungă, multă bucurie, putere și prosperitate!”